

СТАТИСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЗАСОБІВ РОЗМІЩУВАННЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Мех Лариса Михайлівна,

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри математики та економіки
Національний університет «Чернігівський
колегіум» імені Т.Г.Шевченка, Україна

Рублевська Леся Юріївна

Студентка III курсу
Інститут міжнародних відносин Київського
національного університету імені Т.Г.Шевченка

В умовах сталого зростання туристичних потоків у всьому світі, туризм перетворився на джерело суттєвих надходжень до державного та місцевих бюджетів, а також створення робочих місць за рахунок суттєвого мультиплікаційного впливу на суміжні сфери. Засоби розміщування займають особливе місце у сфері туризму, оскільки від них залежить не лише кількість туристів, але й економічна складова регіонів України.

Статистичні матеріали Державної служби статистики України передбачають аналітичну оцінку лише колективних засобів розміщування – засоби розміщування, в яких надають місце для ночівлі в кімнаті чи іншому приміщенні, із загальною кількістю місць 10 або більше. До колективних засобів розміщування належать готелі та аналогічні засоби розміщування (готелі, мотелі), засоби розміщування на період відпустки та іншого тимчасового проживання (хостели, будинки відпочинку, пансіонати відпочинку, бази відпочинку, туристські бази, гірські притулки), кемпінги та стоянки для житлових автофургонів і причепів та інші засоби розміщування (гуртожитки для приїжджих, інші місця для тимчасового розміщування) [1].

Аналіз статистичних матеріалів щодо зазначених закладів розміщування дозволяє виявити загальні закономірності щодо їх просторового розміщення по території України, а також виявити основні фактори, які певною мірою впливають на позитивні чи негативні тенденції. У 2013 році на території України загальна кількість колективних засобів розміщування була найбільшою – 6411 одиниць (рис. 1).

ACTUAL PROBLEMS OF PRACTICE AND SCIENCE AND METHODS OF THEIR SOLUTION

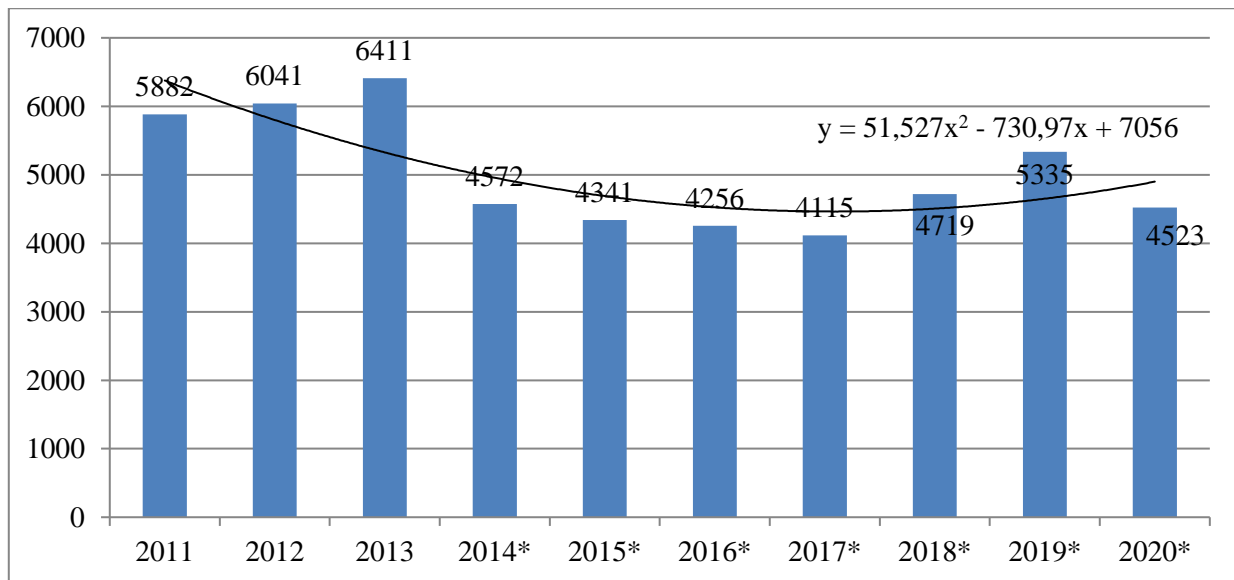

Рис. 1. Динаміка кількості колективних засобів розміщування в Україні в 2011-2020 рр. (з урахуванням фізичних осіб-підприємців)

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях
 Джерело: складено автором за даними [1-2]

Починаючи з 2014 року кількість колективних засобів розміщування на території України суттєво зменшилася. Це пов'язано з тим, що із дослідження вилучена інформація щодо наявності колективних засобів розміщування на окупованій території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях. Однак, аналізуючи динаміку показників з 2014 р. також спостерігаємо негативну тенденцію.

У таблиці 1 представлено основні показники діяльності колективних засобів розміщування в Україні в 2018-2020 рр..

Таблиця 1.
 Основні показники колективних засобів розміщування в Україні у 2018-2020 рр.

	Роки			Темп приросту у 2020/2018 рр.
	2018	2019	2020	
Кількість колективних засобів розміщування (КЗР), од.	4719	5335	4523	-4,2
Кількість місць у КЗР, од.	300010	370560	312093	4,0
Кількість номерів у готелях та аналогічних засобах розміщування, од.	71132	83147	78955	11,0
Кількість осіб, що перебували у КЗР – усього	7006220	6960949	3379475	-51,8
з них іноземців, осіб:	917889	959423	254410	-72,3
% до підсумку	13,1	13,8	7,5	-42,5
Кількість ночівель осіб у КЗР - усього, од.	17668844	18459138	9142525	-48,3
з них ночівель іноземців, одиниць:	1918007	2016623	510551	-73,4
% до підсумку	10,9	10,9	5,6	-48,6

Джерело: складено та розраховано автором за даними [1-2]

Зменшення колективних засобів розміщування в Україні з 4719 од. у 2018 р. до 4523 од. у 2020 р. (- 4,2 %) свідчить про негативний вплив факторів зовнішнього середовища, в першу чергу поширення COVID-19. Порівняно з 2018 роком кількість колективних засобів розміщування в Україні зменшилася на 812 одиниць або 15,2 %. При цьому загальна кількість місць у колективних засобах розміщування за досліджуваний період зростає на 4,0 % — з 300,0 до 312,1 тис. од., в тому числі у готелях та аналогічних засобах розміщування — на 11,0 % — з 71,1 до 79,0 тис. од.. Проти 2019 року в 2020 році спостерігаємо зменшення кількості місць у колективних засобах розміщування в Україні на 58,5 тис. од. або 15,8 %, в тому числі у готелях та аналогічних засобах розміщування — на 4,2 тис. од. або 5,0 %.

Якщо у 2018 р. на один колективний засіб розміщування припадало в середньому 64 місця, то у 2020 р. — 69, або на 8,5 % більше. Це свідчить про укрупнення колективних засобів розміщування, в першу чергу за рахунок поглинання збанкрутілих суб'єктів.

Про кризовий стан галузі свідчить скорочення числа відвідувачів від 7,0 до 3,4 млн осіб, або на 51,8 %, в тому числі іноземців — в 3,6 рази, або на 72,3 %. Питома вага іноземних відвідувачів зменшилася за 2018-2020 рр. з 13,1 до 7,5 %.

Кількість ночівель у колективних засобах розміщування у 2020 році склала 9142,5 тис. осіб, що становить лише половину рівня 2019 року. У розрахунку на один колективний засіб у 2020 році припадало 2021 ночівель, що на 46,0 % менше рівня 2018 р., з них іноземців — 113, що становить лише 27,8 % рівня 2018 р.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про скорочення числа відвідувачів колективних засобів розміщування, іноземних громадян. Це наслідок глобальної кризи, викликаної пандемією COVID-19, недостатнього рівня розвитку сучасної туристичної інфраструктури та індустрії гостинності України тощо.

Список літератури

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Колективні засоби розміщування в Україні у 2018-1920 роках. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm
3. Олійник О. Динаміка розвитку готельних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2021, № 33. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/936/896>.
4. Мельниченко С. Г.; Богадьорова Л. М. Географія просторово-часових особливостей колективних засобів розміщення готельного господарства в Україні. *Людина та довкілля*. 2021, № 36, С. 34-42.
5. Фесенко Г. О., Осадчий А. А. Значення колективних засобів розміщення та готельної індустрії у розвитку сфери туризму України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021, № 23. С. 60–65.